

af Herr Senatorn blifvit uppmanad, äfvensom jag tillagt par punkter, om insamling af kreaturs-foder-surrogater och om nödvändigheten att tidigare skära så mycket korn, som till utsäde behöfves (behöfver ej vara fullt moget),

Häri ligger den största fara, utaf hvilken vi hotas, ty fryser kornet så, att det till utsäde icke duger, så blir det omöjligt att anskaffa annat för våra trakter fullt lempligt och dock behöfves deraf, allenast till utsäde, 50 000 tunno! För första gången, på 4 år som jag varit i länet, blifva Kronomagasinerna alldeles toma; jag ser mig derföre nödsakad, att nu
10 redan prevenera om nödvändigheten att i höst anskaffa heldst några tusen tunnor korn ifrån Wasa- eller Åbo-län, också något hafra.

Ett sådant lif som det vi nu i fyra, fem års tid å rad fört, kan rimligtvis icke bära sig i längden. Det måste göras någonting för att kraftigt och hastigt upphjelpa den usla allmogen. Må styrelsen och ständerna bevilja nödiga medel ty utan pengar kan härvidlag icke någonting göras: till *ängsförbättringar* m. m. i större skala, 50 000 å 100 000 Mark
20 årligen för länet, i 3 å 5 års tid, de skulle genom i landsbyggderna existerande hushållsgillen och mossodlingskomiteer, under agronomernes uppsigt, ovilkorligen måsta användas till uppgifvet ändamål (Hypotheksföreningens lån användes utan kontroll och gå derföre all verldenes väg) och tillika verka som anslag till Allmänna Undsättnings arbeten. Litet förmynderskap å styrelsens sida skulle härvidlag visserligen komma in fråga, men är icke förhållandet enahanda, om man alla höster och vårar måste skaffa utsäde åt allmogen och om vintern föda? För att skaffa medel härtill, skulle man sälja duktigt Stock och tjäruvirke ifrån kronoskogarne. Jag har allvarsamt varit betänkt på någon hemställan till Styrelsen eller petition å Landtdagen om denna
30 tills vidare ännu embryoniska plan.

Med utmärktaste högaktning och uppriktigaste tillgifvenhet har jag äran teckna mig, Högdäle Herr Senatorns

ödmjukaste tjenare
G. Alfthan

Uleåborg den 25 Juli 1866.

40 **606** *YTTRANDE VID EKONOMIEDEPARTEMEN-
TET 1. VIII 1866*
RA, Senatens arkiv

Senatorn Snellman – var i öfrigt ense med Senatorn Friherre von Born, men ansåg valören å de sedlar, Föreningsbanken komme att utgifva, böra bestämmas till tio, tjugufem och etthundra mark, banken dock medgifvet att i stället för tjugufem marks valör begagna tjugu mark såsom utgörande en aliqvot i decimalsystemet, enligt hvilket landets mynt är indeladt,

Denna åsigt motiverades i Senatorns tanke redan deraf, att det vore orätt att påtruga någon privatbank utgifvandet af flera sedelvalörer än dem den önskar begagna, hvarvid det dock kan sättas i fråga, huruvida
50 icke Styrelsen borde såsom allmän regel föreskrifva, att valörerna skola väljas inom decimalsystemet. Det är nemligen redan illa nog, att Finlands bank utger sedlar på tolf och fyratio mark, icke på tio och femtio mark; i följd hvaraf udda listat alls icke och de jemna endast på ett obeqvämt sätt kunna med sedlar liqvideras. Ju flere dylika utom

decimalsystemet stående valörer, som bringas i rörelsen, destomera förvirrande och föranledande misstag och missräkningar blir sedelmyntets begagnande,

Skulle deremot alla banksedlar utgifvas af samma bestämda valörer å tio, tjugu, femtio och etthundra mark, vore allmänna rörelsen bäst betjenad.

Hvad åter lägsta sedelvalören för privatbankerna angår, bör härvid afses landets gagn och bästa, icke något monopol för statsbanken. Denna valör bör derföre bestämmas sådan, att den å ena sidan bereder dessa banker någon möjlighet att hålla sina sedlar i rörelsen, men å den andra icke uttränger det metalliska myntet ur cirkulationen och icke heller möjliggör en sådan spridning, att sedlarne endast såsom utnötta och obegagneliga presteras till inlösen.

I sistnämnda afseende finnes skäl att göra en skillnad mellan statsbankens och privatbankernas sedelutgifning, Ty den förra är en bestående inrättning, de sednars bestånd inskränkt till en viss oktrojtid. Statsbanken kan utgifva äfven sedlar å mindre valörer, emedan de alla framgent inlösas, då deremot tiden för inlösen af en privatbanks sedlar är bestämd till endast två år efter bankens upphörande.

Att bestämma sedelvalörerna med afseende på rivaliteten emellan statsbanken och privatbankerna till förmon för den förra, ansåg Senatorn för sin del vara förkastligt. Dock ville Senatorn äfven i detta hänseende erinra, att Finlands bank för närvarande utgifver en och tre marks sedlar, samt att, när dessa indragas, det för allmänna rörelsen ovilkorligen fordras, att sedlar å fem mark i stället skola utgifvas, så att alltså minimivalören för privatbankernas sedlar, äfven ur anförda, ehuru ovigtiga synpunkt kunde nu genast bestämmas till sistsagde belopp.

Likväl medger en valör af fem mark redan en så vidsträckt spridning, att sådana sedlar vid en privatbanks upplösning antagligen icke alla skulle inom två år till inlösen upptes. Landets allmoge har både alltför ringa insigt i penningeväsendet och känner för litet till hvad som i landet tilldrager sig och publiceras, att otvifvelaktigt ett icke ringa antal sådana sedlar skulle på dess hand kvarstanna efter inlösningsterminens utgång.

Bestämmas deremot lägsta valören till tio mark, utgör detta belopp för allmogen en så betydlig penningssumma, att den i dess dagliga rörelse jemförelsevis sällan användes,

Men i följd häraf borde minimivalören för privat banksedlarne icke heller bestämmas högre än till tio mark. Ty derigenom skulle till stor del de fördelar borttagas, hvilka man genom sedelutgifningsrätt för privatbankerna velat vinna. Grundade på ett ringa eget kapital, hafva dessa banker till uppgift att gagna landet genom utlåning af de i dem deponerade medel. Måste de dock hålla betydligare kapital i beredskap för depositionernas återbetalande, inskränkes härigenom deras förmåga att genom utlåning tjena landets industri, hvarförutom deras vinst på skilnaden emellan depositions- och utlåningsräntan blir så ringa, att det nödiga grundkapitalet icke kan sammanbringas, emedan del anorstädes finner en mera lönande användning. I länder med större affärsrörelse kunna sådana banker lättare umbära vinsten af sedelutgifningen, hvilken der äfven genom konkurrensen nödtvunget inskränkes. Men i Finland kan ännu sedelutgifning anses såsom ett nödvändigt vilkor för privatbankers uppkomst. Äfven Föreningabanken skulle sett sig ur stånd att drifva en rörelse, som vissa år gifvit aktionärerna sju procent i ränta, om den icke begagnat sin rättighet till så kallad

postremissvexlars utgifvande, och om icke Kejslerliga Senaten möjliggjort denna dess sedelcirkulation genom att tillåta deras mottagande i Finlands bank.

På dessa skäl ansåg Senatorn landets fördel fordra, att privatbankerna tillåtas utgifva sedlar till en sådan minimivalör, att de verkligen må kunna någon tid stanna kvar i cirkulationen. Ty återvända de jemt till bankerna, så måste t. ex. Föreningsbanken i alla sina kontor hålla ett så stort belopp metalliskt mynt eller Finlands banks sedlar i beredskap, att dess egen sedelutgifning endast i ringa mon kan lätta utlänningen. Och ehuru, hvad i detta afseende nu Föreningsbanken medgifves måste gälla såsom præjudikat äfven för andra blifvande privatbanker, och frågan derföre bör betraktas ur denna allmänna synpunkt, bör det icke förbises att närvarande af missvesten och spannmålsimporten föranledda svåra tid påkallar all möjlig lättnad för Föreningsbanken att komma landets industri-idkare till hjälp. Denna bank har också, genom det bankmessiga förfarande, den iakttagit, och det förtroende den härigenom tillvunnit sig, gjort sig af landet, och derföre äfven af all den lättnad för dess verksamhet som utan väda för det allmänna kan densamma medgifvas, synnerligen förtjent. Äfven de säkerheter, den för sin sedelutgifning nu erbjuder, utgöras i sjelfva verket af aktionärernas kontant inbetalda kapital, hvilket banken omsatt till Hypoteksföreningens obligationer, härigenom äfven underhjälpande dessas kredit, medan t. ex. de Svenska privatbankerna till icke obetydlig del äro grundade på inteckningssäkerheter och vid sin sedelutgifning kunna sägas hafva följt den vådligare metoden att utmynta landets fastigheter; Och torde äfven här i landet de privatbanker, som framdeles kunna uppstå, i anseende till bristen på kapitaler, komma att grundas på fastighetssäkerheten. Äfven så beskaffade banker måste dock, om sedelutgifningsrätten skall kunna främja deras rörelse, tillåtas utgifva sedlar af sådan valör, att de må kunna i cirkulationen bibehålla sig. Med hänsyn till affärerernas i landet beskaffenhet, vore i sjelfva verket en valör af tio mark redan nog hög, då i allmänhet endast ännu lägre valörer äro användbara för den stora massans behof.

607 S. H. ANTELL – J. V. SNELLMAN 3.VIII 1866
HUB, JVS handskriftssamling

Kuopio den 3:dje Augusti 1866.

Min Värdaste Broder!

Ehuru onda tiderne än äro, lefva vi här ännu, men det är ett bekymmerfullt lif jag åtminstone lefver. – En obeskriflig hjerte ängslan, sömnlösa nätter plåga mig ständigt och jag behöfver samla allt mitt okufveliga mod, all min förtröstan på ett bättre kommande, för att hålla mig oppe. Men man kan ock förstelna vid denna väderlek. I snart tre veckors tid regnigt, mulet och kulet nästan dageligen; solen har sällan visat sig – och vi som just så väl skulle behöfva honom. Det är en likaartad sommar som 1862 och derföre har jag stundom fruktat och fruktar ännu det värsta. Mätte Försynen emellertid förskona oss ifrån detta straff.

Såsom jag redan i min officiela rapport anmält försiggick rågblomningen mycket ojemnt. Ett ganska starkt och nog långvarigt regn